

(א) שנת ק: וט"ז;
(ב) תוספתא דברכות
דפ"ה; (ג) לעיל ט"ז;
(ד) ע"ב;

תורה אור השלם

1. והפולק שב מגנת
הביתן אל בית משתה
היון והמן נפל על המטה
אשר אסתר עליה ויאמר
הפולק והגם לכבוש את
המלכה עמי בבית הדבר
קצא מפי הפולק ופני והמן
הפה: אסתר ו ה

הגהות הב"ה

(א) רשב"ם ד"ה מפסיקין
וכי עד שמתקן ל"י יהודה
כ"ל וזכית אפילו נמתק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה פבל. ודייק
מדיארינן אין מפסיקין
וכי דבע"ש שרי ר"י אפי'
להתחיל. קשה לי הא
ר"י אמר דאין מפסיקין
אפי' אחר שמתקן להחמיל
אמר קודם קידוש דמ"מ
אין מפסיקין ו"ע:

מוסף תוספות

א. אפי' כ"י יהודה. מוס'
שאלן. ב. כל שכן דאין
מפסיקין. מוס' ר"פ.
ג. גבי אין הלכה לא כ"י
יהודה ולא כ"י יוסי. מוס'
שאלן. ד. אחרת. שם.
ה. ולשם פסח. שם.
ו. וקשה דלכאורה משמע
בשמעתין דשני מחלוקות
הן, דפליגי בהתחלה
ופליגי בהפסקה. מוס'
ר"פ. ז. כרבוי רבינו
יחיאל. שם. ח. כ"א.
כלומר כיון שאהא כרוב.
שם.

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

עין משפט
נר מצוה

א ו מ"י פכ"ע ומלכות
שנת הלכה יב סגנו
עשין כט טו"ש"ע א"ח
סמן רעא סוף ד:

רבינו חננאל

ושקלינן וטריןן ואוקמה
רב הונא למתני' כרבי יוסי,
ובערב הפסח משום חיובא
דמצא אסיר למיכל מן
המנחה ולמעלה, ומודה
ליה לרבי יהודה בערב
הפסח. והא דאמר ר' י'
יהונן הלכה כרבי יהודה
בערב הפסח והלכה כרבי
יוסי בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקימנא
להפסקה, דהניא מפסיקין
לשבת, ועוקרין את השלחן
ומקדישן ומברכין ברכת
המוזן. דברי רבי יהודה.
רבי יוסי אומר אין
מפסיקין, אלא גומרין
סעודתן ומברכין ברכת
המוזן ואחר כך מקדישין.
ומועשה ברבן גמליאל ור'
יוסי ור' יהודה שהיו
מסובין בעכו וכו' עד לא
זזו משם עד שקבעו הלכה
כרבי יוסי. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה לא
כרבי יהודה ולא כרבי יוסי
אלא פורס מפה ומקדש.

משבשתא היא. והכי איבעי ליה למיתני מט' שעות ומחלה וילך: **וקא הנה קמיה.** להך מתניתא הכי מט' שעות ולמעלה אלמא מתרבתא היא: **אלא מהוורתא כרב הונא.** ומן המנחה דקתני מתניתא קמיימתא סמוך למנחה קאמר: **הלכה מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר ירמיה הלכ' כר' יהודה בערב הפסח דמשמע

דפליגי נמי רבי יוסי בערב הפסח להפסקה הוא דפליגי דאם התחיל לאכול אף בערב הפסח אינו מפסיק אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתניתין בהתחלה לרבי יוסי אינטרין דקמשמע לן דמודה רבי יוסי בערב הפסח דאין מתחילין: **דפניא.** דהפסקה נמי פליגי: **אין הלכה כרבי יהודה.** דלאמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כרבי יוסי.** דלאמר אין מפסיקין כלל: **אלא פורס מפה.** על השולחן ומקדש היום וחזור ואוכל:

רשב"ם

דילמא משבשתא היא. דה"ל למיתני מט' שעות ומחלה ולמעלה א"ג מן המנחה ולמעלה כדתיבא דהיא קמיימתא: **אמר מרימר.** לאו משבשתא היא: **אלא קשיא.** הך ברייתא כתיבתא דקתני מט' ולמעלה אלמא סמוך למנחה נמי קאמר רבי יהודה בערבי שבתות ויו"ט וליכא לאוקומי השתא מתניתין כרבי יהודה דמאי שגא ערבי פסחים דנקט כהו סמוך למנחה טפי משבתות ויו"ט: **אלא מהוורתא כרב הונא.** דלרבי יוסי אינטרין ומן המנחה דקתני הך ברייתא סמוך למנחה קאמר: **מכלל דפליגי רבי יוסי בפרווייהו.** אפי' בערב הפסח והכי מוקי למתני' כר' יוסי: **מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסח דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי בע"פ להפסקה הוא דפליגי דאי התחיל לאכול אף בע"פ אינו מפסיק אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתני' דהתחלה ולר' יוסי אינטרין דקמ"ל דמודה ר' יוסי בערב הפסח דאין מתחילין: **דפניא.** דהפסקה נמי פליגי: **מפסיקין לשבתות.** אם התחיל סעודה בהיתר קודם המנחה והיה אוכל והולך עד שמתקן (א) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשישך ומקדש היום: **וקדש עליהו.** שהשך: ה"ג בתוספתא דברכות **אמר לו רבן גמליאל לר' יוסי בר' ר'און שנפסיק וניחוש לדברי יהודה חזינו אמר לו כלל יום אהם מהכא דבריי לפני יהודה ועכשיו אהם מהכא דברי יהודה בני הגם לכבוש את המלכה עמי ויחזור אמר לו א"כ לא נפסיק שמה יראו כו':** כרבי. כך קראו רשב"ג לר' יוסי בר הלפתא כלומר גדול הדור: **הגם לכבוש.** כלומר פני אהם מביישני: **אמר לו רשב"ג א"כ לא נפסיק כו'.** שמעינן מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף ט' שעות ולמעלה כסתם מתני' אצל בערבי שבתות וי"ט מותר לאכול מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי פסחים מכלל דשאר י"ט שרי וק"ל נמי (עירובין ד' מו:) הלכה כר' יוסי מחזירו דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי בהדיא לקמן [ע"ז] בשמעתי דלאמר אלמא הא דתיבא ושוין שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי ר' יהודה ומיהו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלמא כר' יהודה שאם התחיל לאכול קודם ט' ונמשך אכילתו עד ששיכה לרין לעקור את השולחן מיד כשישך ולהחזירו לשם פסח ושבתות וי"ט לא יפסיק אלמא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: **לא כר' יהודה.** דלאמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כר' יוסי.** דלאמר א"כ להפסיק כלל אלמא יגמור סעודתו אפי' מששיכה ויזכרו בהמ"ז ואח"כ מביא לו כוס שני לקידוש היום כדתיבא לקמן בשמעתי אלמא פורס מפה על המאכל כדון כל שבתות השנה שהביאו להם על השולחן קודם קידוש כדתיבא לקמן (א) אינמסוס סילוק פתורא ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס וחזור ואוכל וגומר סעודתו. ונראה דעייני דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי כדקתני בצרייתא שקבעו הלכה כמותו אלמא שגא להחמיר על עצמו קצת שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלמא יקדש מחלה ואח"כ יגמור סעודתו דאלת"ה שמואל דאמ' כמאן דהא בריית' דקתני פורס מפה ומקדש לא קאי להפסקת אכיל' כלל אלמא צדא לקדש עתה ולאכול שבת כדתיבא מיידי:

דילמא משבשתא היא. וברייתא קמיימתא דקתני מן המנחה ולמעלה היא עיקר משום דלדידיה איתא מתני' ככולי עלמא א: **ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתיבא רבי אבהו א"ר יוסי בר ר' חנינא.** ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי אבהו תלמידיה דר' יוחנן הוא: **מכלל דפליגי בהפסקה כדתיבא.**

דילמא משבשתא היא א"ל מרימר ואיתיבא רב יימר **אנא איקלעי לפירקיה דרב פנחס בריה דרב אמי וקם תנא ותני קמיה וקיבלה מיניה אי הכי קשיא אלא מהוורתא כרב הונא ולרב הונא מי גיחא והאמר רבי ירמיה א"ר יוחנן ואיתיבא א"ר אבהו א"ר יוסי בר רבי חנינא הלכה כר' יהודה בערב הפסח והלכה כר' יוסי בע"ש הלכה כר' יהודה בערב הפסח מכלל דפליגי רבי יוסי בתריויהו לא הלכה מכלל דפליגי בהפסקה דתיבא (ב) מפסיקין לשבתות דברי רבי יהודה רבי יוסי אומר אין מפסיקין ומועשה ברשב"ג**

[ורבי יהודה] ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו וקדש עליהם היום א"ל רשב"ג לרבי יוסי ברבי רצונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה חזינו אמר לו בכל יום ויום אתה מחבב דבריי לפני רבי יהודה ועכשיו אתה מחבב דברי רבי יהודה בפני הגם לכבוש את המלכה עמי בבית א"ל א"כ לא נפסיק שמה יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות אמרו לא זזו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי: **אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה לא כר' יהודה ולא כר' יוסי אלא פורס מפה ומקדש איני והא אמר רב תחליפא בר אבדימי אמר שמואל כשם שמפסיקין לקידוש כך**

צמקוס עקירת שולחן לרבי יהודה: **ר"ב יוסי אומר אין מפסיקין.** וגומר כל הסעודה ומצרך ברכת המזון ואח"כ מקדש כדמוכח בצרייתא דלקמן (דף קג.) משמע דאין לרין לעשות סעודה ל' לשם שבת דאי לרין מה לו להמתין יפסיק מיד וא"ת ואין יעשו קידוש בלא סעודה הלא אין קידוש אלמא צמקוס סעודה ו"ל דחשיב קידוש צמקוס סעודה כיון שמיד אחר הסעודה עושה קידוש ואותה סעודה עולה לו לסעודת שבת כדמוכח בתוספתא דקתני במילתיה דרבי יוסי ומזכיר של שבת בצרכת המזון ומיהו קשה לר' יוסי איך יעשו ד' כוסות כיון שלא יקדשו אלמא אחר ברכת המזון ולא יעשו סעודה אחרת ו"ל דיעשו ד' כוסות של אלא כסדר הרגילין לעשות כוס ברכת המזון ואחריו כוס של קידוש וירקות ואחריו כוס שלישי למה נשתנה ואחריו מרור ועל כוס רביעי הלל: **אין מפסיקין.** בהתחילו בהיתר איירי דהתחילו צאסור מודה ר' יוסי דמפסיקין ולרבי יהודה נמי דמפסיקין היינו כשכבר קידש היום כדמוכח בעובדא דמייית דקתני וקידש עליה היום אצל הגיע שעת מנחה אין מפסיקין והלכה כרבי יוסי ובערבי שבתות וי"ט אפי' להתחיל שרי כר' יוסי דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי כדמוכח בעירובין (דף מו:) ובערבי פסחים אסור להתחיל ואם התחיל אפי' בהיתר מפסיקין בצרכת המזון דבהא פסקין כר' יהודה ומורי רבינו יחיאל אומר מדפסיק כר' יוסי בהפסקה דהוא עובדא מכלל דלכתחלה לא קי"ל כוותיה ועוד כתב דה"ג דבע"ש אין להתחיל לאכול מן המנחה ולמעלה דאפי' ר' יוסי לא קאמר אלמא דלא יפסיק אצל לאתחילי לא ווע"כ ה"פ דלא קי"ל כרבי יוסי אלמא להפסקה אצל לא להתחיל: **ש"ה"ן** מסובין והתחילו בהיתר שהרי רבי יהודה היה שם. ה"ג בתוספתא אמר לו א"כ לא נפסיק וה"פ א"כ כיון שמחית"ל לא נפסיק שמה יראו התלמידים: **א"ר פורס מפה ומקדש.** פ"י רש"ז"ס דאית ליה לשמואל דהלכה כר' יוסי אלמא שגא להחמיר על דברי שלא לגמור סעודה קודם קידוש דאי לא תימא הכי שמואל דלאמר כמאן דצרייתא דקתני פורס מפה ומקדש לא מייירי בהפסקת אכילה אלמא צדא להתחיל לאכול וצנחם דחק דשמואל סבר כחכמים דהכי איתא צירושלמי רב יהודה בשם שמואל זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אצל חכמים אומרים פורס מפה ומקדש ורין דלקדק כמאן הלכה דאע"ג דלאמר ר' יוחנן לעיל הלכה כר' יוסי וצמי שהולאוהו (ס"ד ד' מו:) משמע דהלכה כר' יוחנן לגבי שמואל איכא חד לישנא דלא א"ר יוחנן ורב נמי סבר לקמן (ד' קה.) כשמואל וקאמר שבת קבעה נפשה ואע"ג דבשל סופרים הך אחר המיקל היינו דוקא בשוין כדלאמר צפ"ק דמסכת ע"ג (ד' ט.)